

MONUMENTENRAAD KAMPEN

Gemeente Kampen
t.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 5009
8260 GA KAMPEN
info@kampen.nl

Kopie aan: afdeling erfgoed (J. Abbink), de gemeenteraad en de commissieleden

Betreft: Locatie IJsselkogge
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: U2022-007
Datum: 30 augustus 2022

Geacht college,

Er is momenteel veel te doen rondom de locatie voor de expositie voor de IJsselkogge in Kampen n.a.v. het besluit van de gemeenteraad (2014 en okt. 2021). Veel onderzoeken zijn uitgevoerd en ook de Monumentenraad heeft als uw adviseur input geleverd in het voortraject. Nu het erop aankomt, geven we, vanuit erfgoedperspectief, ons advies.

Ten aanzien van de IJsselkogge adviseert de Monumentenraad dat met de wijze van presentatie het erfgoedbelang óók op lange termijn van het schip gewaarborgd moet zijn; bij voorkeur een locatie nabij de historische binnenstad, maar dan wel dusdanig dat het beschermd stadsgezicht niet onnodig wordt aangetast. Naar afweging van de opties, ziet de Monumentenraad het onderbrengen van de IJsselkogge in de voormalige Van Gendt & Loos-loods bij het NS-station als de beste optie. Hieronder treft u onze inhoudelijke argumenten:

Van Gendt & Loos-loods NS-station

Door een actieve koppeling te maken tussen ‘transport- en vervoermiddelen’, kan er vanuit historisch perspectief een fraaie koppeling gemaakt worden tussen het spoor en het water. De kogge kan als transportmiddel symbool staan voor de bloei van Kampen in de middeleeuwen, zo staat de trein als vervoersmiddel symbool voor de economische opleving van Kampen in de tweede helft van de 19de eeuw. De historie van Kampen houdt niet op met het verdwijnen van de kogge, maar kent juist ook hoogtepunten ná de middeleeuwen. De locatie NS-station kan zo juist een breder historisch beeld scheppen dan de andere eerder genoemde locaties. Daarnaast is het een prachtige invulling van een herbestemming.

MONUMENTENRAAD

KAMPEN

Het station kan als onderkomen van de IJsselkogge als beginpunt fungeren van het door Studio Louter en ZKA opgestelde 'Hanzeverhaal voor Kampen; Wereldstad met een Hanzeschat'. Immers de IJsselkogge ligt ook hier in nabijheid van de IJssel. Na bezoek aan het Koggepaviljoen heeft de bezoeker als vertrekpunt uitzicht op de stad langs de IJssel in zijn volle omvang en men begint het bezoek aan de stad via een ander icoon (naast de kogge) van de macht en economische kracht van Kampen in de middeleeuwen, namelijk de IJsselbrug!

Tot slot zou het NS-station als locatie voor de IJsselkogge betekenen, dat het beschermd stadsgezicht, het historische karakter van de binnenstad en de groene long om deze binnenstad niet onaanvaardbaar worden aangetast, zoals dit wel het geval is bij de andere drie opties zoals hieronder beschreven.

Koggewerf

Bij de Koggewerf gaat het om twee mogelijke locaties voor het paviljoen, te weten op de plek van de bebouwing aan de Havenweg en/of op de plek van de Taverne, waarbij de laatstgenoemde plek de voorkeur heeft.

De omgeving van beide Buitenhavens staat de laatste jaren ernstig onder druk, zeker gezien de ontwikkelingen aan de noordzijde van de Nieuwe Buitenhaven (omgeving Veerweg). Eerst het appartementencomplex 'Havenzicht', vervolgens de Berktorens langs de Berklaan en het nog te realiseren appartementencomplex aan de kop van de Veerweg hebben de beleving van de havenomgeving als overgang van het bebouwde Brunnepe en de historische binnenstad al flink aangetast. De Koggewerf met de huidige aanwezige bebouwing vormt nu nog min of meer een aanvaardbare overgang naar de binnenstad van Kampen (vanuit dit oogpunt is de Monumentenraad ook voorstander van het toekennen van de status van gemeentelijk monument aan de panden Havenweg 3 en 5). Realisatie van een volumineus Koggemuseum op het terrein van de Koggewerf, maakt dat deze bufferfunctie naar de binnenstad in de optiek van de Monumentenraad onaanvaardbaar wordt aangetast.

Van Heutszplein

Ook voor deze locatie zijn twee varianten onderzocht, te weten een paviljoen aan de zuidzijde van het plein, tegenover de Stadskazerne, en een paviljoen aan de noordzijde, tegenover de Schapensteeg. In de uitgewerkte plannen wordt een voorkeur gegeven voor deze laatste optie. Dit omdat met aanvullende activiteiten niet alleen een betere aansluiting met de IJssel als beleef factor, maar ook een extra (economische) impuls aan het noordelijke deel van de binnenstad gegeven zou kunnen worden.

Wat de Monumentenraad opvalt is dat voor beide locaties de buitendijkse ligging, archeologische waarden, mogelijke vervuiling van de ondergrond, alsook mogelijke weerstand vanuit de samenleving (omwonenden, ondernemers) als mogelijke bedreigingen worden genoemd. Er wordt echter met geen woord wordt gerept over het feit dat een volumineus gebouw wordt toegevoegd in een beschermd stadsgezicht en uniek rivierfront! Voor de Monumentenraad is dit laatste, vooral de reden dat de optie

MONUMENTENRAAD

KAMPEN

Van Heutszplein dient af te vallen. Nieuwbouw in een beschermd stadsgezicht is natuurlijk niet verboden, maar op deze plek en met dit volume is dit volstrekt onwenselijk.

Groene Hart

Recent is vanuit de samenleving een nieuwe optie aangedragen, namelijk het Groene Hart met wederom twee mogelijkheden. Namelijk een locatie vlak bij het zwembad en op de plek van de te slopen Koninkrijkszaal van de Jehova Getuigen aan de Korteweg. Vooropgesteld, de initiatiefnemers noemen ten onrechte het stadspark (plantsoen) als de plaats voor beide mogelijkheden. Het Plantsoen bevindt zich tussen de Ebbingestraten en singels en maakt deel uit van het beschermd stadsgezicht. Een paviljoen buiten de singels levert vanuit dat oogpunt geen bezwaar op.

Echter ten aanzien van de groene zone tussen singels en Plantsoen, die tezamen het Groene Hart vormen, is besloten deze omgeving niet verder aan te tasten met bebouwing. Vanuit deze gedachte ziet de Monumentenraad een koggepaviljoen nabij het zwembad als niet reëel. En hoewel realisatie van een koggepaviljoen op plek van de Koninkrijkszaal strikt genomen geen extra bebouwing vormt, zal de uitstraling van dit paviljoen toch van een geheel andere orde zijn dan het huidige gebouw, klein van omvang en verscholen in het omringende groen. Een koggemuseum in het Groene Hart is volgens de Monumentenraad dan ook een oneigenlijke en daarmee onaanvaardbare toevoeging.

De Monumentenraad hoopt, mede op grond van het bovenstaande dan ook dat gekozen zal worden voor de Van Gendt & Loos-lood nabij het NS-station als locatie voor de IJsselkogge.

Ook bij de vervolgstappen in het proces denken we - vanuit het belang van behoud van erfgoed - graag met u mee om de IJsselkogge passend te exposeren.

Hilde van Werven

Voorzitter

Monumentenraad Kampen

p/a. Secretaris J.H. Huls

Carmen 13

8265 SM Kampen